

Ellex<sup>®</sup>  
Valiunas

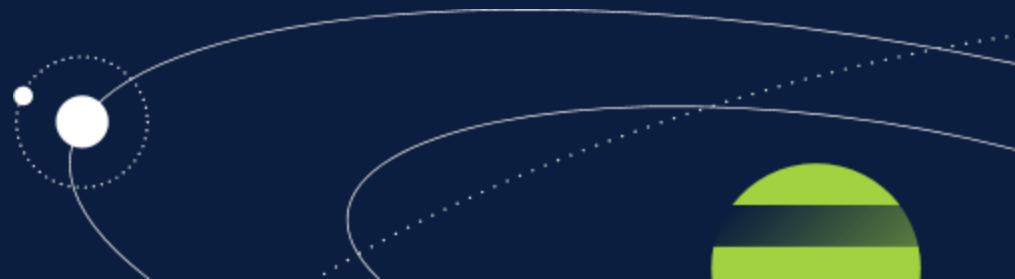
| 30 years

# Savaitinis naujienlaiškis Viešieji pirkimai

2022 m. spalio 17 –23 d.  
42 metų savaitė

# Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika



# Savaitės komentaras

Įdomesnė praėjusios savaitės naujiena - tik nežymūs pirkimų specialistų atestavimo tvarkos patikslinimai.

Seime vyksta labai aktyvios diskusijos dėl naujo VPĮ pakeitimų paketo, kuris turėtų įsigalioti 2023 m. sausio 1 d. Svarstomi pakeitimai, kuriuos pasiūlė Ekonomikos ir Inovacijų ministerija, ir tuo pačiu teikiami nauji siūlymai. Bene įdomiausias ir perspektyviausias naujai teikiamas pasiūlymas – suteikti VPĮ įgaliojimus tvirtinti privalomas pirkimo sutarčių formas. Čia pirmiausiai kalbama apie privalomą VPT patvirtintos statybų rangos sutarties naudojimą (p.s. šią sutartį rengė „Ellex“ komanda). Tačiau VPT įgaliojimai būtų platesni ir apimtų bet kokių sutarčių standartų tvirtinimą.

Teismų praktikoje turime dvi apeliacinio teismo bylas. Vienoje jų diskutuojama apie tai, kas yra laikoma melaginga informacija. Kitoje sprendžiama pakankamai įdomi situacija, susijusi su siūlomų prekių bandymu pagal pirkimo dokumentuose nereglamentuotą procedūrą. Teismas sprendė klausimą, ar tokie pirkimo dokumentuose nereglamentuoti bandymai gali būti atliekami ir pakeisti ekonominio naudingumo vertinimo rezultatus, kurie buvo nustatyti pagal oficialią pirkimo dokumentuose aprašytą bandymų procedūrą.



**Dr. Karolis Kačerauskas**

„Ellex Valiūnas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

## TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

42-ąją metų savaitę Seime ir toliau buvo svarstomas naujas VPĮ pakeitimų paketas, kurio nuostatos turėtų įsigalioti 2023-01-01. Tarp įdomiausių ir perspektyvių Seimo svarstomų pakeitimų, - siūlymas VPT suteikti įgaliojimus tvirtinti standartines sutarčių formas, kuriomis turėtų vadovautis PO atlikdamos pirkimus. Pirmiausiai šioje situacijoje galvojama apie VPT patvirtintą standartinę statybos rangos darbų sutartį ir jos privalomumą, tačiau tokie VPT įgaliojimai universaliai galiotų ir kitų tipų sutartims.

## INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

1. **VPT:** patikslino pirkimų specialisto žinių patikrinimo atlikimo tvarkos [aprašą](#). VPT nuolat tobulina pirkimo specialistų žinių patikrinimo sistemą bei siekia, kad testą laikančiųjų ir išlaikiusiųjų skaičius augtų. Apraše įtvirtinti nauji pakeitimai, susiję su lengvesniu žinių patikrinimo sistemos naudojimu, specialistų pažymėjimų galiojimu, sąžiningumo laikant testą užtikrinimu. Su aprašo pakeitimais plačiau susipažinti galite [čia](#).

## TEISMŲ PRAKTIKA

### 1. Lietuvos apeliacinis teismas: dėl PO pareigos išsiaiškinti tiekėjo atitiktį kvalifikacijos reikalavimams (UAB „Plungės lagūna“ v. Plungės rajono savivaldybės administracija)

Byloje kilo ginčas dėl gatvės kapitalinio remonto darbų pirkimo laimėtojo pasiūlymo atitikties pirkimo dokumentų reikalavimams. Vienas iš tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų buvo susijęs su darbų, kurie buvo atlikti pagal anksčiau įgyvendintas sutartis, verte. Ieškovas nurodė, kad vienoje iš potencialaus laimėtojo nurodytų sutarčių yra nurodyta pernelyg didelė darbų vertė, kadangi nurodyta sutartis buvo vykdoma pasitelkiant subrangovus. Tuo pačiu ginčo nekilo dėl to, kad kitos potencialaus laimėtojo nurodytos sutartys įrodo pirkimo dokumentuose keliamą kvalifikaciją. Ieškovė byloje teigė, kad potencialus laimėtojas teikė pirkime melagingą informaciją dėl savo kvalifikacijos, todėl jo pasiūlymas turi būti atmestas.

**Pirma**, teismas pažymėjo, kad **PO pakanka nustatyti, jog tiekėjas turi reikalaujamą minimalią kvalifikaciją**. Kitaip tariant, PO nėra būtina vertinti visos tiekėjo turimos kvalifikacijos. Nustačius, kad minimalūs kvalifikacijos reikalavimai yra tenkinami, papildomų kvalifikacijos duomenų vertinimas netenka prasmės.

Teismas taip pat nurodė, kad tuo atveju, jeigu kažkuri iš sutarčių PO atrodo nepriimtina, nepagrindžianti tiekėjo patirties (pavyzdžiui, netinkamas statinio tipas, sutarties pobūdis, vykdymo terminas ar kt.), tokios sutarties duomenys gali būti nevertinami, nustatant tiekėjo atitiktį. Tačiau jei kitų sutarčių duomenys tinkamai patvirtina tiekėjo kvalifikaciją (kaip buvo šiuo atveju), tokio tiekėjo pasiūlymas negali būti laikomas neatitinkančiu pirkimo dokumentų reikalavimų.

## TEISMŲ PRAKTIKA

**Antra**, Lietuvos apeliacinis teismas taip pat atmetė ieškovės reikalavimus dėl tariamai trečiojo asmens pateiktos melagingos informacijos apie jo kvalifikaciją. Konkrečiai, ieškovė byloje nurodė atskirus duomenų, kuriais trečiasis asmuo grindė savo kvalifikaciją, trūkumus (pavyzdžiui, netinkamas sutarties pobūdis, netinkami duomenys apie sutarčių laikotarpius ir kt.).

Visgi teismas nustatė, kad ieškovės teiginiai yra nepagrįsti. Teismas paaiškino, jog trečiasis asmuo nors ir nurodė sutartį, kuria savo kvalifikacijos pirkime grįsti negali, tačiau apie šią sutartį nemelavo ir nesiekė šios informacijos nuslėpti ar pateikti ją kūrybingai. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, melagingos informacijos pateikimu galėtų būti laikoma situacija, kuomet tiekėjas įvykdytų sutarčių sąraše nurodytą sutartį, kuria grindžia savo kvalifikaciją, tačiau neišviešintų (nuslėptų), kad tokios sutarties objektas nebuvo pakankamo techninio sudėtingumo, kokio reikalauja pirkimo sąlygos.

Teismas nurodė, jog iš tiekėjo pateiktos sutarties galima aiškiai matyti, kad nors sutartis nepagrindžia kvalifikacinio reikalavimo (tačiau toks faktas nėra slepiamas kokiu nors kūrybingu būdu), kita trečiojo asmens įvykdytų sutarčių sąraše nurodyta patirtis leido PO spręsti apie jo tinkamą kvalifikaciją. Tokiu atveju **yra pagrindas PO nesiremti trečiojo asmens nurodyta sutartimi vertinant trečiojo asmens kvalifikaciją, tačiau ne konstatuoti melagingos informacijos pateikimo faktą.**

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

## TEISMŲ PRAKTIKA

### 2. Lietuvos apeliacinis teismas: perkančiosios organizacijos turi teisę papildomai aiškintis pateiktos informacijos tikrumą (UAB „Axioma servisas“ v. AB „Vilniaus šilumos tinklai“ )

Atsakovė PO vykdė viešąjį pirkimą dėl nuotolinio duomenų nuskaitymo (ryšio) paslaugoms įsigyti. Siekiant įsitikinti siūlomų paslaugų kokybe (ryšio stiprumu) buvo atlikti demonstraciniai matavimai, kurių pagrindu buvo nustatyti ekonominio naudingumo balai. Kiek vėliau PO nusprendė atlikti pakartotinius bandymus apie kuriuos tiekėjų neinformavo. Pakartotiniai bandymai parodė *kitokių* ryšio stiprumo duomenis. Atitinkamai, PO pakeitė anksčiau nurodytus ekonominio vertinimo balus. Byloje ginčas kilo dėl to, ar PO turėjo teisę atlikti *pakartotinį* ryšio stiprumo patikrinimą, nes tokia teisė nebuvo tiesiogiai nustatyta pirkimo sąlygose.

**Pirma**, teismas nurodė, kad nors pirkimo sąlygose *expressis verbis* (pažodžiui) nėra nurodyta PO teisė papildomai, ne demonstracijos metu patikrinti tiekėjų pasiūlymuose deklaruojamą siūlomo ryšio stiprumą, tai negali reikšti, kad PO apskritai tokios teisės neturi ir kad toks patikrinimas prieštarauja pirkimo sąlygoms. Kilus abejonių dėl tiekėjo pasiūlyme pateiktos informacijos, perkantysis subjektas turi patikrinti tokios informacijos tikslumą.

Tiekėja byloje teigė, kad pirmos instancijos teismas nepagrįstai vadovavosi kasacinio teismo išaiškinimu, jog PO turi teisę papildomai aiškintis pateiktos deklaruojamos informacijos tikrumą, kai pagal pirkimo sąlygas nebuvo reikalaujama pateikti ne konkrečius pagrindžiančius duomenis, o tik atitinkamos formos pažymą. Apeliacinis teismas pabrėžė, kad kasacinio teismo išaiškinimo negalima aiškinti siaurai, t. y. kad PO teisę tikrinti informacijos tikrumą įgyja tik tuo atveju, jeigu tiekėjų vertinimas apsiriboja vien deklaracijos pateikimu. PO gali suabejoti užfiksuotų duomenų tikrumu ir atlikti pakartotinį patikrinimą nepaisant to, kokia forma yra pateikta tiekėjo informacija (ar deklaracijoje, ar atliekant demonstraciją).



## TEISMŲ PRAKTIKA

Kita vertus, darydamas išvadą dėl galimybės pakartotinai tikrinti pagal pirkimo dokumentus įrodytų duomenų tinkamumą, Teismas *įvertino*, ar toks PO elgesys nereiškia tiekėjų lygiateisiškumo ir skaidrumo principo pažeidimo. Toks pažeidimas galimai galėtų būti konstatuotas, jeigu PO būtų nusprendusi atlikti pakartotinus patikrinimus be jokios priežasties, t. y. vien tam, kad pakeistų laimėjimo rezultatus. Teismas pastebėjo, kad PO sprendimas dėl pakartotinių bandymų buvo lemtas ekspertų paaiškinimų, kad žinodami apie patikrinimo laiką ir vietą tiekėjai galėjo daryti įtaką matavimo rezultatams. Atitinkamai, PO sprendimas objektyviai yra siejamas su poreikiu pasitikslinti pasiūlymo duomenis.

**Antra**, apeliacinės instancijos teismas taip pat vertino, kad tiekėjų dalyvavimas pakartotiniame patikrinime nedaro jokios įtakos matavimo rezultatams. Kadangi pakartotinio patikrinimo metu yra fiksuojamas ir matuojamas realus ir egzistuojantis ryšys, vien aplinkybė, kad apie šį patikrinimą tiekėjai nebuvo informuoti ir jame nedalyvavo, nėra reikšminga. PO pakartotinį patikrinimą atliko siekdama įsitikinti, ar tiekėjai demonstracijų metu nenaudojo draudžiamų priemonių, galinčių susistiprinti ryšį. Jei PO būtų iš anksto informavusi tiekėjus, kurie demonstracijų metu galimai naudojo prietaisus, stiprinančius ryšį, pastarieji būtų turėję galimybę vėl juos panaudoti šiuos prietaisus, o pakartotinis patikrinimas netektų prasmės.

**Trečia**, teismas įvertino, kad PO sudarė pirkimo sutartį po ieškovės tiekėjos pranešimo apie pateiktą ieškinį gavimo, t. y. pažeidusi įstatymo nuostatas. Teismui nustatčius, kad PO teisingai nustatė tiekėjų laimėtojų eilę, kurioje ieškovė tiekėja liko antra, laikytina, kad sutarties sudarymas su pirkimo laimėtoju negalėjo padaryti neigiamos įtakos ieškovės galimybėms sudaryti pirkimo sutartį. Teismas vertino, kad nėra pagrindo pripažinti pirkimo sutarties negaliojančia vien dėl to, kad sutartis buvo sudaryta anksčiau, nei pasibaigė ginčas dėl konkurso rezultatų.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

## Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktika

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų  
pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ – [ellex.legal/lt](http://ellex.legal/lt)

